كتاب المرأة المسلمة– اللغة البشتو

دښځو سره تړلی شوی حکمونه او مسائل

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد
وتوعية الجاليات بالزلفي

كتاب المرأة المسلمة

أعده وترجمه للغة البشتو

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي

الطبعة الأولى: ١٤٣٩/٨هـ

ح المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

كتاب المرأة المسلمة - الزلفي، ١٤٣٩هـ

ردمك: ١-١٢-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

(النص باللغة البشتو)

١- المرأة في الإسلام أ- العنوان

ديوي ٢١٩,١ ١٤٣٩/٦٣٥٨

رقم الايداع: ١٤٣٩/٦٣٥٨

ردمك: ١-١٢-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

دښځو سره تړلی شوی حکمونه او مسائل

اسلام کښې د ښځے مقام :

اسلام کښې د ښځے په حیثیت باندے خبرو کولو نه مخکښې په نورو معاشرو کښې د ښځے حیثیت پیژندل ضروری دی :

یونانی معاشره کښې : یونان والو به ښځے د حیواناتو پشان اخستلے او خرخولے، د ښځے دپاره هیڅ قسم حق نه وو، ټول حقونه د سړو دپاره وو، ښځه به د میراث نه هم محرومه وه، د خپل مال د خرچ کولو اختیار ئے هم نه لرلو، د یونان مشهور فلسفی سقراط وئیلی وو چه د دنیا د تباهئ د ټولو نه لوی سبب د ښځے وجود دے، ښځه د زهریله بوټی پشان ده، چه خائسته شکل لری لیکن چه مارغه ئے وخوری فورًا مړ کیږی .

رومی معاشره : د رومیانو دا خیال وو چه د ښځے هیڅ روح نشته، او په هغه معاشره کښې ښځه د یو بے قیمته څیز نوم دے، چه ددے هیڅ حقوق نشته دے، د هغوی دا نعره وه (د ښځے روح نشته دے) ددے وجے نه به ښځو له قسماقسم

عذابونه ورکیدل، کله به ئے په ګرمو تیلو باندے سوزوله، کله به د ستنو پسے تړلی او کله بغیر د قصور نه د آس لکئ پورے وتړلے او آس به ئے دومره تیز کړوچه ښځه به مړه شوله .

هندی معاشره : دغه رنګه سلوک د ښځے سره په هندوستانی معاشره کښې هم کیدو بلکه کله چه به د ښځے خاوند مړ شو نو ښځه به ئے ژوندئ په اُور سوزوله (دے رسم ته به ئے ستی ووئیلی چه موجوده حکومت کښې جرم ګڼلے شویدے) .**چینی معاشره**: چین والو به ښځے د هغه اُوبو سره مثال ورکوو چه هغے سره انسانی خوشحالی او مال دولت وینځلے کیږی، یو چینی سړی ته به دا حق حاصل وو چه خپله ښځه خرڅه کړی، یا ئے ژوندئ په زمکه کښې خخه کړی.

یهودیت : یهودیان ښځے ته لعنتی وائی ځکه چه آدم علیه السلام ئے دهوکه کړے وو، هغه باندے ئے میوه د ونے خوړلے وه، او کله چه حائضه شی بیا ورته نجسه وائی، چه کور پلیت کوی، او هر څه سره چه حائضه ولګی هغه پلیت وی، د پلار په میراث کښې د ښځے هیڅ حق نوی چه کله رونړه موجود وی.

نصرانیت : نصاری ښځے ته شیطانه وائی، یو عیسائي پادري وئیلي دی چه ښځه انسان نه ده، یو بل عیسائي پوپ (بونا فنتور) وئیلي دی چه کله تاته ښځه په نظر راشی نو دا ګمان مه کوه چه ته انسان ته ګورے، او یا حیوان ته ګورے بلکه کوم څیز چه تاته په نظر راځی دا خالص شیطان دے، او څوک چه د ښځے آواز آوری، دا د مار آواز دے تردے پورے چه د یورپ په سِول لاء (شهری قانون) کښې د تیرے شوے صدئ پورے د ښځے شهری حیثیت نه وو، او نه ورته شخصی حقونه ورکړے کیدل، او ښځے دپاره دا اختیار نه وو چه ذاتی ملکیت وساتی تردے چه ښځه د خپلو اغوستو جامو هم مالکه نه وه .اسکاټ لینډ پارلمان په ١٥٦٧ء کښې بِل پاس کړے وو چه ښځے له به هیڅ څیز باندے اختیار نه ورکولے کیږی .هنری هشتم (Henry viii) په زمانه کښې برطانوی پارلمان دا فیصله کړے وه چه ښځه به انجیل نه لولی ځکه دا ناپاکه ده .١٥٨٦ء فرانس کښې یو کانفرس ددے دپاره منعقد شوے وو چه دا فیصله وکړی چه آیا ښځه انسان دے او که نه ؟ بیا ئے فیصله وکړه چه ښځه انسان دے خو صرف د سړی د خدمت دپاره پیدا شویده .١٨٠٥ءپورے انګریزی

قانون د خپلے ښځے د خرڅولو اِجازه ورکوله، د ښځے قیمت ئے شپږ تکے مقرر کړے وو.

د عربو د جاهلیت معاشره :

د اسلام د راتللونه مخکښې عربو کښې ښځه یوه سپک څیز ګڼړلے کیده، چه نه ئے میراث کښې څه حصه وه او نه ئے څه اهمیت ورکولو، او نه د ښځے څه حقونه وو، اکثرو خلقو به ژوندئ لونړه خخه ولے.

دین اسلام او ښځه :

اسلام د راتللو سره د ښځو نه ټول ظلمونه لرے کړل، دا خبره ئے واضحه کړه چه ښځه او سړی برابر دی څنګه چه د سړی حقونه دی، دغه رنګه د ښځے حقونه دی.

الله تعالی فرمائی : [**يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُم مِّن ذَكَرٍ وَأُنثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِندَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ**] {الحجرات:١٣} ترجمه: اے خلقو! یقینًا مونږ پیداکړی یئ تاسو د یو نارینه او د یوے زنانه نه، او جوړ کړی یئ مونږ تاسو خاندانونه او قبیلے ددے دپاره چه یو بل اُوپیژنئ یقینًا ډیر عزت مند ستاسو نه د

الله تعالى په نيز ډير تقوى دار دے . الله تعالى بل ځائ فرمائي : [وَمَن يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُوْلَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلاَ يُظْلَمُونَ نَقِيرًا] {النساء:١٢٤} ترجمه: چا چه عمل وکړو د نيکو اعمالونه نارينه وى او که زنانه وى، او دے وى موحد پس دغه کسان به داخليږى جنت ته، او ظلم به نشى کيدے په دوى باندے په قدر د داغ د هډوکى د کهجورے) بل ځائ الله سبحانه وتعالى فرمائي : [وَوَصَّيْنَا الإِنسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا] {العنكبوت:٨} (او کلک حکم کړيدے مونږ انسان ته د مور او پلار سره د ښيګړے کولو).

رسول الله ﷺ فرمائيلى دى : أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ أخلاقا، وَخَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِنِسَائِهِمْ خُلُقًا» رواه الترمذي: ١٠٨٢). ترجمه : د ايمان په لحاظ سره کامل مؤمن هغه دے چه خائسته اخلاق ولرى، او تاسو کښې غوره هغه څوک دے چه د خپلو ښځو دپاره د اخلاقو په لحاظ سره غوره وى. عن أَبِي هريرة ، رضي اللهُ عنه ، قَالَ جاء رجل إِلَى رسول الله ﷺ فَقَالَ يا رِسولَ الله من أَحقُّ بحسن صحابتي قال أُمك قَالَ : ثُمَّ من ؟ قال : أُمُّك قالَ : ثُمَّ من ؟، قالَ : أُمُّك قالَ: ثُمَّ من ؟ قالَ : ثُمَّ أَبوكَ» (متفق عليه :٢٥٤٨،٥٩٧١) ترجمه: ابو هريره رضى الله عنه نه روايت

دے، هغه وائی چه یو سړی رسول الله ﷺ نه تپوس وکړو چه ټولو خلقو کښې ځوک ډیر حقدار دے چه زه ورسره ښه سلوک وکړم؟، رسول الله ﷺ جواب ورکړو ستا مور، هغه تپوس وکړو چه بیا ځوک ؟ رسول الله ﷺ جواب ورکړو چه ستا مور، هغه بیا تپوس وکړو، بیا ورته ووئیلے : مور ستا، هغه سړی بیا تپوس وکړو، رسول الله ﷺ په څلورم ځل جواب ورکړو چه پلار ستا) ددے نه د اسلام اخلاق معلومیږی او دا په اختصار سره د ښځے په باره کي د اسلام نظر وو.

د عامو ښځو حقونه :

هره ښځه باندے خپل حقونه پیژندل لازم دی، د هغے علم هرے ښځے دپاره پکار دے، او معاشره کښې هم باید دغه حقونه وومنلے شی چه کله هم ښځه د خپل حق مطالبه کوی چه په آسانه ورکړے شی، ددے حقوقو تفصیل په لاندے ډول دے :

۱-حق ملکیت :

هره ښځه خپل شخصی ملکیت ساتلے شی مثلًا کور، زمکه،کارخانه، باغ، سر زر، سپین زر وغیره، او دغه رنګه

مختلف قسم څناور هم اخستلے شی، برابره ده که د سړی مور، ښځه، لور، او خور یا هر څوک وی .

۲-د واده حق او د خاوند انتخاب :

دغه رنګه د خلع اخستلو، او د تکلیف په صورت کښې د طلاق مطالبه هم کولے شی، د ښځے دا قسمه حقونه بالکل ثابت دی .

۳- د علم حصول :

د ښځے بنیادی حق دے چه د خپلو ذمه وارو په حقله اسلامی معلومات حاصل کړی، لکه د الله پیژندل، عبادات او د هغے د ادا کولو طریقے او هغه حقونه پیژندل چه د هغے ادا کول ورباندے واجب دی، د خپل ژوند آداب زده کول، او د دینی علم حاصلول د دوی حق دے، د الله تعالی حکم د سړو ښځو ټولو دپاره دے: [**فَاعْلَمْ أَنَّهُ لا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ**] {محمد:۱۹} ترجمه:پس پوهه شی چه یقینًا نشته حقدار د بندګئ سیوا د الله تعالی نه .رسولﷺ فرمائیلی دی:(**طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِم**)(ابن ماجه) ترجمه: د علم حاصلول هَر مَسلمان سړی اوً ښځه باندے فرض دی .

٤- د خپل مال د خرڅ کولو حق :

ښځه که خپل مال کښې صدقه کوی، یا په ځان باندے خرڅ کوی، او بل چا باندے خرڅ کوی لکه خاوند، بچی، مور او پلار یا نیا او نیکه، پدے شرط چه اسراف به نه کوی، نو لکه څنګه چه سړی خرڅ کوی، دغه رنګه ښځه هم خرڅ کولے شی .

٥- شخصی طور باندے خوښ او ناخوښ :

مطلب دادے چه ښځه د بلے نیکے او دینداره زنانه سره د شریعت د حدودو د لاندے تعلق جوړولے شی، هغوی سره د تکلیف وخت کښې همدردی کولے شی، نور د ژوند مختلفو معاملاتو کښې شریک کیدلے شی، د خاوند یا د نورو مشرانو په اجازه باندے .

٦- د وصیت کولو حق :

ښځه هم د خپل مال نه په دریمه حصه کښې وصیت کولے شی، د هغے د وفات نه روستو به بغیر د اعتراض نه نافذ کیدلے شی، څنګه چه سړی د وصیت حق لری، دغه رنګه

ښځه هم وصیت کولے شی، مګر وصیت به د ټول مال په دریمه حصه کښې کوی ددے نه زیات به نشی نافذ کیدلے .

۷- د لباس منتخب کول :

زنانه دپاره د لباس اختیار دے، که ریښم استعمالوی، که سره زر استعمالوی، دا دوه قسمه لباس ددے امت سړو باندے حرام دی، لیکن لباس به د شریعت مطابق وی، یعنی بدن ښکاره کول سر یا سینه ښکاره کول ورله حرام دی، صرف خپل خاوند ته اجازه عامه ده .

۸- د ډول سینګار حق :

د خپل خاوند د خوشحاله کولو دپاره ډول سینګار کولے شی، لکه سترګو کښې رانجه اچول، په شونډو سرخی لګول وغیره، صرف د هغه لباس نه به ځان ساتی چه د کافرانو خاص لباس وی، یا د بد کارو خلقو خاص لباس وی د هغے نه ځان ساتل پکار دی .

۹- د خوراک څښاک حق :

بس کوم څیز چه ورله مزه ورکوی هغه دِے خوری، او کوم څیز چه طبیعت ته خوښ نوی ندی خوری، خوراک څښاک کښې د ښځے او سړی دپاره هیڅ فرق نشته دے، شریعت

کښې چه څه حلال وی هغه د ښځے او سړی دواړو دپاره حلال دی، او څه چه حرام وی هغه د ښځے او سړی دواړ دپاره حرام دی، الله تعالی فرمائی: [وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ] {الأعراف:۳۱} ترجمه:خورئ او کئ او د حد نه زیاتی مه کوئ، یقینا الله تعالی مینه نکوی د حد نه زیاتی کوونکوسره .

خاوند او د ښځے یو بل باندے حقونه:

څنګه چه د ښځے بعض خاص حقونه خاوند باندے وی، او خاوند باندے د هغے ادا کول واجب وی، دغه رنګه د خاوند هم خپله ښځه باندے حقونه وی، لکه د مثال په طور ښه کارونو کښې د خاوند اطاعت کول، د خوراک څښاک تیارول، بچو له پئ ورکول، او د هغوی تربیت کول، د خاوند د مال او عزت حفاظت کول، خاوند ته ځان ډولی کول، د ځومره ډول اجازه چه شریعت ورکړیده . اوس د ښځے واجب حقونه په خاوند باندے هم شته، الله تعالی فرمائی:[وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ] {البقرة:۲۲۸} .او دوی (ښځو) لره حقونه دی پشان د هغے چه په دوی لازم دی په شرعی طریقه.دا حقونه څکه بیانوو چه مسلمانه ښځه خپل حقونه

وپيژني او بغير د حياء او يرے نه د خپل حق مطالبه وکړی، خاوند باندے ادا کول لازم دی، ترڅو چه ښځه ورته عفوه ونه کړی، تفصيل ئے دا دے :۱-**خاوند** باندے د هغه د وس مطابق د ښځے نفقه لازم ده مثلًا جامے، خوراک څښاک، علاج،کور وغيره .

۲- **د ښځے** د عزت، مال، بدن او د دين حفاظت کول د خاوند ذمه واری ده، ځکه خاوند د ښځے سرپرست دے .

۳- د اسلامی احکامو په باره کښې ښودنه ورکول په خپله باندے، يا په مدرسه يا مسجد کښې په دينی مجالسو کښې چه د فتنے يره پکښې نه وی زنانه دپاره اجازه ورکول پکار دی .

٤- ښځے سره خائسته ژوند کول، الله تعالی فرمائي : [**وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ**] {النساء:۱۹}ترجمه : ژوند تير کړئ دوی سره په ښی طريقه. د خائسته ژوند نه دا ده چه په نزديکت (جماع) کښې د ښځے پوره پوره حق ادا کړے شی، ضرر ورله ورنه کړے شی، په کنځلو، سپکولو، رټلو او عيب لګولو وغيره سره، او د خائسته ژوند نه دا ده چه د خپل خپلوانو سره د ملاقات اجازه ورکړے شی چه د فتنه يره نوی، د وس نه زيات کار ورته سپارل ندی پکار، په وينا او عمل کښې ورسره

احسان کول پکار دی، رسول الله ﷺ فرمائیلی دی : «**خیرکم خیرکم لأهله، وأنا خیرکم لأهلي**» ترجمه: تاسو کښې غوره هغه څوک دی چه د خپل کوروالو دپاره غوره وی .

ستر او پرده:

شریعت اسلامی پوره کوشش کړیدے چه خاندان د تس نس او ضائع کیدو نه وساتی ځکه ئے د آدابو او خائسته اخلاقو دیوالو نه گیرچاپیره ودرولی دی چه د انسان زړه د گناه نه پاک وی، او معاشره هم صفا ستهره وی، نه شهوت پرستی وی، او نه د جذباتو راوچتیدل وی، کوم جذبات چه فتنے له هواء ورکوی د هغے مخکښې ئے هم دیوالونه ودرولی دی چه سړی او ښځے به خپل نظرونه ښکته ساتی .د ښځے د عزت په خاطر الله تعالی د پردے حکم نازل کړیدے چه ددے د عزت حفاظت وشی، د هغه خلقونه چه زړونو کښې ئے مرض او فساد دے، او کوم خلق چه د ښځے د عزت قیمت نه پیژنی د داسے خلقو نه د زنانو حفاظت وکړے شی، د زهریله نظر نه د بچاؤ دپاره، چه د فتنے دروازه مکمل بنده شی، داسے به د زنانه د عزت او احترام حفاظت وکړے شی،

د اسلام علماء پدے خبره اتفاق لری چه د ښځے دپاره پرده واجبه ده چه د محرم رشته دارو او غیر رشته دارو نه خپل ډول او زینت او د فتنے ځایونه پټ کړی، البته د مخ او د لاسونو ښکاره کولو کښې اختلاف دے، دوه ډلے دی، د هرے ډلے دپاره خپل خپل دلائل موجود دی، او د مخالف ډلے د دلائلو توجیه او تاویل کوی، **هغه دلائل چه د هغے نه وجوب د پردے معلومیږی هغه په لاندے ډول دی** : **[وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِن وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ]** {الأحزاب:٥٣} ترجمه:کله چه سامان غواړئ د دوی نه نو وغواړئ ترینه شاته د پردے نه، دا طریقه ښه پاک ساتونکی ده زړونو ستاسو او زړونو د دوی لره .**[يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُل لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاء الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِن جَلابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَن يُعْرَفْنَ فَلا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا]** {الأحزاب:٥٩} ترجمه:اے نبی! اووایه بیبیانو او لونړو خپلو ته او بیبیانو د مؤمنانو ته چه راویزان کړی د ځان دپاسه د لویو پړونو خپلو نه، دا ډیره نزدے ده چه دوی به اوپیژندلے شی نو نه به شی تنګولے، او دے الله تعالی بخنه کونکے رحم کونکے .**[وَقُل لِّلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ**

أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلاَّ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلاَّ لِبُعُولَتِهِنَّ] {النور:۳۱}ترجمه:او اووایه ! مؤمنو زنانو ته چه کوز ساتی د نظرونو خپلونه او بچ ساتی عورتونه خپل او نه ښکاره کوی ډول خپل مګر هغه چه ښکاره شی د هغې نه (بې اختیاره/مجبورًا) او اچوی دِې لوپټې خپلې په ګریوانونو خپلو باندې او نه دِې ښکاره کوی ډول خپل مګر خاوندانو خپلو ته .او په احادیثو کښې د عائشه رضی الله عنها نه روایت دې، فرمائی : قَالَتْ: «كُنَّ نساء الْمؤْمنات يشْهدْن مع رسول الله ﷺ صلاةَ الْفجر متلَفّعات بمروطهنّ ثمَّ ينقلبْن إلَى بيوتهن حين يقْضين الصَّلاةَ لاَ يعرفهنَّ أَحَدٌ مِّنَ الْغَلَس»متفقَ عليه .ترَجمهَ : مؤمَنانې زنانه به حاضریدلې د رسول الله ﷺ سره سهار مانځه ته چه ځانونو نه به ئې راتاوکړی وو په پړونو کښې، بیا به واپس شوی خپلو کورونو ته کله به چه مونځ خلاص شو، په داسې حال کښې چه د تیاری د وجې نه به هیڅا نه پیژندلې. وقَالَتْ: « كَانَ الرُّكْبانُ يمُرُّونَ بنَا ونَحْنُ مع رسول الله -ﷺ- محْرمات فإذَا حاذَوا بنا سدلت إحدانا جلْبابها من رأْسها إلَى وجْهها فإذا جاوزونا كَشفْناه» اخرجه ابوداود ،واحمد:۱۵٦۲، ۲۲۸۹٤) ترجمه:

عائشه رضي الله عنها فرمائي : مونږ د احرام په حالت کښې د رسول اللهﷺ سره سفر کولو، قافلے به زمونږ خوا سره تیریدلے چه کله به انزدے شوے نو یوے ښځے به خپل د سر پړونے په مخ ندے را اویزان کړو چه قافله به تیره شوله نو بیا به مو مخونه ښکاره کړل .وقَالَتْ:"**يَرْحَمُ اللَّهُ نِسَاءَ المُهَاجِرَاتِ الأُوَلَ، لَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ {وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ}** [النور: ٣١] **شَقَّقْنَ مُرُوطَهُنَّ فَاخْتَمَرْنَ بِهَا** ".ترجمه: عائشه رضی الله عنها فرمائي: الله تعالی دِے په هغه اولنو مهاجراتو زنانو رحم وکړی، کله چه الله تعالی دا آیت نازل کړو:[وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ] {النور:٣١} ترجمه : او خپل پړونی دِے په خپلو سینو باندے واچوی . هغوی خپل څادرو نه وشلول او پړونی ئے ترے جوړ کړل .پرده کولو باندے نور ډیر دلائل هم موجود دی، د پردے په حکم کښې د اختلاف باوجود هم اهل علم پدے خبره متفق دی چه د ضرورت مطابق ښځه خپل مخ ښکاره کولے شی، مثلًا د مرض په حالت کښې ډاکټر ته یا د نور شرعی عذر مطابق، او اهل علم پدے خبره هم متفق دی چه د فتنے په صورت کښې د زنانه دپاره مخ ښکاره کول حرام دی،څوک چه د مخ

ښکاره کول جائز ګڼړی هغوی هم د فتنے په صورت کښې مخ ښکاره کولو ته حرام وائي، او بیا پدے زمانه کښې د فتنے ډیره یره موجود ده، فساد او شر هر ځائ موجود دے، او عام دے، پدے حال کښې چه ښځه خپل مخ ښکاره کړی او بهر راوځی، په سترکو زیاتی ډول ولګوی نو پدے صورت کښې د ټولو اهل علمو اتفاق دے چه دا حرام دی .اسلام په ښځه باندے د پردو سړو سره میلاویدل، یو ځائ کیدل حرام کړیدی، دا ټول تدابیر ددے دپاره دی چه د اخلاقو، د عزت، خاندان او اموس حفاظت وشی، د اسلام پوره پوره کوشش دے چه د ګناه نه د بچ کیدو ماحول جوړ شی، د فتنے او د فساد روازے بندی شی، ښځه د خپل کور نه وتل او د پردو سړو سره ګډوډ تلل، خپل نمائش کول، دا ټول کارونه شهوت راپورته کوی، او د جرم لارے آسانوی، الله تعالی فرمائي : [وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ] {الأحزاب:۳۳}ترجمه: او اُوسئ په کوټو خپلو کښې او مه ښکاره کوئ ډول سینګار پشان د جاهلیت زوړ.[وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِن وَرَاءِ حِجَابٍ ذَٰلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ] {الأحزاب:۵۳} ترجمه: او کله چه سامان

غواړئ د دوی نه نو غواړئ ترینه شاته د پردے نه، دا طریقه ښه پاک ساتونکے ده زړونو ستاسو او زړونو د دوی لره .رسول اکرم ﷺ ښځے او سړی خپل مینځ کښې د اختلاط نه په سختئ سره منع کړیدی، او کوم شکل چه د اختلاط جوړیږی د هغے نه هم منع کړیدی، تردے پورے چه په عبادت او عبادت ګاه کښې هم منع کړیدی . بعض وخت ښځه د خپل ضرورت دپاره د کور نه وځی هغه ځائ ته چه هلته سړی وی، مثلاً چه کور کښې څوک سړی نوی نو د کور دپاره سودا اخستو دپاره بهر وځی، یا د ځان او بچو دپاره د ډوډئ ګټلو دپاره کسب کوی، پداسے صورتونو کښې وتل حرام ندی، لیکن د شریعت د مقرر شوی حدودو خیال به کوی، خپل ډول سینګار به خلقو ته نه ښکاره کوی، او سړونه به جدا ځای کښې کار کوی، د سړو سره به اختلاط نه کوی .د خاوند او د اخلاقو د حفاظت دپاره اسلام دا قانون جوړ کړیدے چه ښځه به یواځے ځای کښې د غیر محرم سره نه میلاویږی او د خاوند یا د محرم نه علاوه د یوے پردئ ښځے سره به هم ځانله ځاي کښي نه میلاویږی، ځکه شیطان مکمل کوشش کوی چه د خلقو زړونه او اخلاق برباد کړی .

د حیض او نفاس حکمونه

د حیض موده : ۱- عام طور باندے دحیض موده د (۱۲) دولسو کالونه تر(۵۰) پنځوس کالو پورے غالباً حیض راځی، بعض وخت د موسم یا د ماحول د اثر د وجے نه یا د مرض د وجے نه مخکښې روستو کیدے شی .

۲- کمه موده د حیض یوه ورځ ده، او اکثره موده غالباً پنځلس ورځے وی،

د حاملے حیض: عمومًا چه ښځه حامله شی د هغے حیض نه راځی، کچرته د حاملے ښځے نه وینه شروع شی د ماشوم د پیدائش نه دوه درے ورځے مخکښې، او ورسره درد د پیدائش هم وی نو دا وینه به د نفاس نه حسابیږی، کچرته د ماشوم د پیدائش نه ډیره موده مخکښې وینه شروع شی، او یا ډیره مخکښې نوی لیکن درد د پیدائش ورسره نوی، دا نه حیض دے او نه نفاس دے (بلکه دا وینه به د استحاض نه حسابیږی یعني عامه بیماري ده چه د حیض احکام پرے مرتب نه دي) .

د حیض مختلف حالات :

اول: د حیض ورځو کښې کمے یا زیاتے : مثلا د یوے ښځے

میاشت کښې عام طور(٦) شپږ ورځے حیض راځی، اُوس اُوومه ورځ باندے هم راځی، یا عام عادت ئے اووه (٧) ورځے او په شپږمه ورځ ختمه شی .

دویم صورت : مخکښې روستو کیدل، مثلًا عادت د حیض په آخر د میاشت کښې وی، نو بیا اول د میاشت کښې راشی، یا د میاشت په اول کښې عام طور حیض راتللو لیکن اُوس د میاشت په آخر کښې راشی، بس کله چه وینه د خاص نښو د حیض سره وی نو حیض به حسابیږی، کله چه وینه په خاص نښو سره ختمه شی، نو زنانه پاکه شوه که ډیرے ورځے وی او که کمے، دغه رنګه که د میاشت په اوله حصه کښې وی او که په آخري حصه کښې وی .

دریم: زیــــړ رنګ یا د خــړ رنګ والا وینه، لکه ښنګه چه د زخم نه وځی، یا داسے خړ رنګ چه د زیـــړوالی او تور والی په مینځ کښې وی، که داسے وینه د حیض په ورځو کښې راغله، یا د پاکی د راتللونه مخکښې راغله، نو دا به حیض حسابیږی، او د حیض حکم به ورله ثابت وی، او که داسے رنګ والا وینه د پاکئ نه بعد راشی نو دا به حیض نه حسابیږی .

ښلورم: کله د حیض وینه لږه لږه راځی، کله روانه شی، او

کله بنده شی، صفائي راشي، یا دیته نزدے صورت وی، نو ددے دوه حالته دی :

اول صورت : که داسے حالت د زنانه سره همیشه کیږی او نه ختمیږی، نو دا د استحاض مرض وینه ده، په کومه ښځه چه دا مرض راځی هغے ته مُستحاضه وائی، دے باندے به د استحاضی احکام جاری کیږی .

دویم صورت : که وینه همیشه نه راځي بلکه کله کله راځی، او ددے نه پس صحیح پاکوالے راځی، که دا وینه د یوے ورځے نه کمه مودے دپاره بنده شی دا به طهر(پاکوالی) نه حسابیږی، ددے قاعدے مطابق د یوے ورځے نه کم به طهر نوی مګر که څه علامے ولری لکه د حیض عادی ورځے ختمے شوی وی، یا ښځه س پینی اُوبه وویني، د سپینو اُوبو نه مراد هغه ماده ده چه د حیض د ختمیدونه پس د ښځے د رحم نه وځی .

پنځم : که وینه بنده شی او د ښځے نه صرف لوند والے وځی، نو که دا لوند والے د پاکوالی نه لږ مخکښې وی نو حیض به حسابیږی، او که د پاکوالی نه روستو وی بیا به حیض نه حسابیږی .

د حیض احکام :

اول: مونځ : حائضه ښځه باندے فرضی او نفلی ټول مونځونه کول حرام دی، او نه ادا کیږی، پدے ورځو کښې په ښځه باندے مونځ فرض ندے، مګر که د یو رکعت په مقدار وخت رالاندے کـړي د مونځ د وخت نه، که اول وخت وی او که آخر وخت وی، د اول وخت مثال لکه : د نمر د ډوبیدلو نه د یو رکعت په مقدار وخت نه روستو ښځه باندے حیض راغلے دے، نو ددے مونځ قضاء به ادا کوی، کله چه پاکه شی، ځکه چه دے د حیض د شروع کیدلو نه مخکښې د یو رکعت د ادا کولو په مقدار وخت را لاندے کړے وو .

د آخری وخت مثال : د نمر د راختلو نه دومره وخت مخکښې چه یو رکعت پکښې ادا کیدلے شی، ښځه د حیض نه پاکه شی، کله چه دا زنانه غسل کوی نو نمر راختلے وی، نو ددے مونځ قضاء به کوی ځکه چه دے دومره وخت چه یو رکعت پکښې ادا کیدلے شو رالاندے کړے وو . څه داسے کارونه دی چه د حیض په حالت کښې زنانه باندے حرام ندی بلکه د هغے اجازه شریعت کښې راغلے ده لکه ذکر، تکبیر، تسبیح، تحمید، بسم الله، خوراک وغیره د حدیثو کتاب یا د فقه

کتاب لوستلے شی، دعاء کول، او دعاء باندے آمین کولے شی، د قرآن کریم تلاوت آوریدلے شی،لیکن حائضه ښځه پخپله قرآن کریم نشی لوستلے، البته که په سترګو ورته ګوری او په زړه تدبر کوی، او په ژبه تلاوت نه کوی بیا څه حرج نشته دے، مثلا قرآن کریم په یو ځاې کښې کولاو کیږدی، په سترګو ورته ګوری، او زړه کښې تلاوت کوی داسے کول بیا جائز دی، حائضه ښځه تلاوت نشی کولے لیکن که مجبوره وی مثلا استاذه وی، ماشومانو ته سبق وائی، یا امتحان وی طالب العلمه د امتحان دپاره قرآن یادوی، یا بل داسے ضرورت راشی بیا ورله قرآن لوستل جائز دی

.دویم : روژه که فرضی وی او که نفلی، په حائضه ښځه باندے ئے نیول حرام دی، کچرته روژه ونیسی هم ترے نه صحیح کیږی، البته که فرضی روژو کښې ورباندے حیض راغلے وی نو د هغے قضاء راګرځول واجب دی، اګر که د نمر د ډوبیدو نه لږ مخکښې زنانه باندے حیض راشی، بس روژه ئے ختمه شوله، که فرضی روژه وی د هغے قضائي به راوړی، او کچرته د نمر د ډوبیدو نه مخکښې زنانه محسوس کړه چه وینه د خپل ځائ نه روانه ده، لیکن بهر نده

راوتلے، او بهر د نمر نه د ډوبیدو نه روستو راووتله دغه روژه ئے صحیح ده . دغه رنګه که د صبا (صبا صادق) راختو پورے زنانه په حیض کښې ده، بیا لږ وخت پس پاکه شوه ددغه ورځے روژه صحیح نده، او که د صبا صادق راختو نه لږ مخکښې حیض بند شی، نو ددغه ورځے روژه نیولے شی اګرکه غسل بیا روستو وکړی .

دریم: د بیت الله طواف که فرضی وی او که نفلی وی په حالت د حیض کښې ښځه باندے حرام دے، او د طواف نه علاوه د حج یا د عمرے باقی ارکان ادا کولے شی، مثلًا د صفا او مروه سعی کول، میدان عرفات کښې اُودریدل، منی او مزدلفه کښې شپه کول، شیطانان ویشتل وغیره ددے اصولو مطابق، که یوه زنانه د طهارت په حالت کښې طواف وکړی، او بیا ورباندے حیض راغلے نو باقی مناسک به ادا کړی ځکه طهارت صرف د طواف دپاره شرط وو، باقی مناسک د حیض په حالت کښې هم کولے شی .

څلورم: په مسجد کښې قیام کول د حائضے ښځے دپاره حرام دے .

پنځم : **نزدیکت (جماع)** : د حیض په حالت کښې ښځې سره نزدیکت کول خاوند باندے حرام دی، او ښځه باندے هم حرام دی چه خاوند په ځان قادره کړی، البته خاوند لره جائز دی چه په نورو طریقو شهوت پوره کړی .

شپږم : خاوند باندے حرام دی چه ښځے له د حیض په حالت کښې طلاق ورکړی، که پدے حالت کښې ښځے له طلاق ورکړی نو خاوند د الله او رسول نافرمان دے، یو حرام کار ئے کړیدے، خاوند باندے رجوع کول واجب دی، او د حیض نه د پاکوالی پورے به ئے ځان سره ساتی، کچرته بیا هم د طلاقو اراده لری نو په حالت د پاکوالی کښې به طلاق ورکړی، غوره خو دا ده چه راتلونکی دویم حیض پورے خبره روستو کړے شی، او بیا خو یا دِے د ځان سره وساتی او یا دِے طلاق ورکړی .

اُووم : حائضه ښځه چه د حیض نه فارغه شی نو د ټول بدن صحیح طریقے سره غسل کول پکار دی، د سر ویښته سپړدل لازم ندی، البته که د ویښتو بیخونو ته اُوبه نه رسیدلے بیا سپړدل لازم دی، که یوه ښځه د مونځ په وخت کښې پاکه شی نو سمدستی غسل کول ورباندے واجب دی

چه د دے وخت مونځ وکړی، او که د سفر په حالت کښې وي یا ورسره اُوبه نشته، یا اوبه شته خو د مرض د وجے نه ئے نشي استعمالولے یا بل د مجبورئ صورت دے نو د غسل په ځائ به تیمم ووهی بیا کله چه مجبوری ختمه شی نو بیا به غسل وکړی.

د استحاض مرض وینه او د هغے حکمونه :

د استحاض مرض وینه ښځه باندے مسلسل راځی او نه بندیږی، کله په میاشت کښې د یو دوه ورځو دپاره اودریږی . دا هم وئیلے شوی دی چه وینه میاشت کښې د پنځلسو (۱۵) ورځونه زیاته شی نو استحاض به حسابیږی کچرته د ښځے مستقل عادت نه وو .

د مستحاضے ښځے درے حالتونه دی :

اول حالت : د استحاض راتللو نه مخکښې ښځے ته د حیض عادتی ورځے معلومے وی نو دغه معلومو ورځو کښې به د حیض ورځے شمارلے کیږی، او د حیض احکام ورباندے لاګو کیږی او باقی ورځو کښې به استحاض شمارلے کیږی مثلاً: یوه ښځه باندے د میاشتے په اول کښې شپږ ورځے حیض راتللو بیا هغے نه د استحاض بیماری وینه شروع شوه

او همیشه راتلله نو اوس به د هرے میاشتے اولنۍ شپږ ورځے حیض حسابیږی، او باقی به استحاض وی، ددے قاعدے مطابق ښځه به د میاشتے په اول کښې شپږ ورځے روژه نه نیسي او مونځ به نه کوی، او باقی ورځے به روژه نیسي او مونځ به کوی، د استحاض په صورت کښې به د وینے پروا نه کوی .

دویم حالت : د استحاض د شروع نه مخکښې حیض نه وو راغلے بس د شروع نه چه وینه وه نو د استحاض وه، داسے زنانه به د علاماتو په ذریعه عمل کوی چه د وینے نه معلومیږی، مثلًا تور رنګ والا ټینګه بدبوداره وینه د حیض وی، پدے به د حیض احکام جاری کیږی، او ددے نښو نه بغیر وینه به د استحاض وی، مثلا ښځے چه د اول نه وینه ولیده روان وه، لیکن اولنۍ لس (۱۰) ورځے توره وه باقی سره وه، یا اولنۍ لس (۱۰) ورځے ټینګه وه، او باقی ورځے نرۍ وه، او یا اولنۍ لس (۱۰) ورځے بدبو داره وه، او باقی ورځے بدبو داره نه وه، اول مثال کښې اولنۍ ورځے چه توره وه هغه به حیض وی، او باقی به استحاض وي. دغه رنګه باقی مثالونو کښې هم

که اولنۍ لس ورځې ټینګه او بدبو داره وه هغه به د حیض وینه وی او باقی ورځې به د استحاض وینه حسابیږی .

دریم حالت: که ښځې ته حیض معلوم نه وی، او نه څه واضحه علامه شته دے، د کله نه ئې چه وینه لیدلے ده بس یو رنګ کښې روانه ده، یا رنګ بدلوی، لیکن د حیض رنګ پکښې نه وی داسے ښځه به د نورو خپلوانو همزولو ښځو د عادت مطابق حیض شماری، د کومے ورځے نه چه وینه شروع شوے وه هغے نه به د حیض ورځے شماری هره میاشت کښې او باقی به استحاض وی .

د استحاض احکام :

استحاضه زنانه او پاکه زنانه کښې سیوا د دوه څیزونونه هیڅ فرق نشته دے .

اول : هر مونځ دپاره استحاضه باندے اَودس کول فرض دی

دویم : د اودس نه مخکښې که کپړه یا جسم باندے وینه لګیدلی وی، هغه دِے اُووینځی او عورت باندے به د مالوچو پټۍ ولګوی چه و یـــنه بنده کړی .

د نفاس حکم: نفاس هغه وینه ده چه د بچی د پیدائش نه روستو د زنانه د رحم نه راوځی، یا د پیدائش د درد سره دوه ورځے مخکښې وینه خارجیږی، نو چه وینه هر کله بنده شی زنانه به پاکه حسابیږی، اګر که د څلویښتو ورځو نه مخکي صفائي راشي. که د څلویښتو ورځو نه پس هم وینه روانه وه نو زنانه به غسل وکړی ځکه چه د نفاس آخری حد څلویښت ورځے دے اګر که وینه روانه وی مګر که ددے نه پس حیض شروع شو بیا به حیض پورے انتظار کیدلے شی تردے پورے چه د حیض نه پاکه شی . نفاس تر هغه وخت پورے نه ثابیتږی تر څو چه داسے ماشوم پیدا نشی چه انسانی ډهانچه جوړه شوی وی، کچرته داسے ټوټه د غوښے چه پوره ډهانچه انسانی نه وی هغه وینه به نفاس نه وی بلکه هغه به د کوم رګ وینه وی، ددے وینی حکم به د استحاض وی، ابتداء د حمل نه تر اتیا (۸۰) ورځو پورے انسانی ډهانچه جوړیږی یا زیات نه زیات نوی (۹۰) ورځے اخلی، د نفاس والا ښځے دپاره هم هغه احکام دی کوم چه د حیض والا ښځے دپاره ذکر شو.

حیض او حمل بندول :

د حیض د بندولو دوائي استعمالول د ښځې دپاره جائز دی په دوه شرطونو سره :

(۱) د خاوند په اجازه چه خاوند ته پکښې څه نقصان نوی

(۲) زنانه ته به پکښې هم څه نقصان نه وی، کچرته زنانه ته نقصان وی بیا ناجائز ده .د حیض د چالو کولو دوائي هم جائز ده، لیکن په دوه شرطونو سره : (۱) د خاوند اجازه . (۲) دا عمل به د واجبی حکم نه د خلاصون په بهانه نه وی مثلًا د فرضی روژے یا د مونځ وغیره نه .

د حمل د بندولو دوائي دوه قسم وی

اول چه همیشه دپاره حمل بند کړی دا جائز ندی .

دویم : د لږ وخت دپاره حمل بند کړی مثلا د زنانه حمل ډیر زر کیږی ددے وجے نه زنانه ته ډیر تکلیف دے، د زنانه خواهش وی چه کم از کم دوه کاله پس بچی پیدا شی، داسے کول جائز دی په دوه شرطونو سره :

د خاوند اجازه .(۲) دا دوائي به زنانه ته (عارضی یا مستقل) تکلیف نه ورکوی . وبالله تعالی التوفیق

فهرست دښځو سره تړلی شوی احکام

اسلام او نورو معاشرو کښې د ښځې مقام	3
د عامو زنانو حقونه	8
خاوند باندی د ښځې حق	12
ستر اوپرده	14
د حیض او نفاس حکم	20
حیض مختلف حالات	20
د حیض احکام	23
د استخاض احکام	27
دنفاس احکام	30
د حیض او د حمل بندولو حکم	30